**Varusmiesliitto ry**

**Eduskunnan puolustusvaliokunta**

**Lausunto koskien HE 225/2016 vp laeiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta.**

Varusmiesliitto ry on suomalaisten varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten valtakunnallinen edunvalvontajärjestö. Liitto on itsenäinen, puolustusvoimista erillään toimiva uskonnollisesti ja puoluepoliittisesti sitoutumaton yhdistys, jonka tavoitteena on asevelvollisten sosiaalistaloudellisen ja oikeudellisen aseman kehittäminen, palvelusolosuhteiden parantaminen, koulutuksen aseman kehittäminen sekä turvallisuuspoliittisen tietoisuuden lisääminen.

**Yleistä**

Yleinen asevelvollisuus on Suomen maanpuolustuksen perusta ja ammattitaitoiset, koulutetut ja fyysisesti vaativiinkin suorituksiin kykenevät reserviläiset järjestelmän tukipilari. Puolustusvoimien uusi, entistä liikkuvampi taistelutapa tarkoittaa myös koulutuksen ja harjoitusten entistä kovempaa fyysistä vaativuutta. Nopeuden ja rasittavuuden korostuessa nousevat myös riskit tapaturmaisiin onnettomuuksiin ja loukkaantumisiin, jotka voivat johtaa elinikäiseenkin haittaan asevelvollisuuttaan suorittavalle.

Varusmiesliitto pyytää puolustusvaliokuntaa kiinnittämään huomionsa muutamiin esityksen epäkohtiin, joiden voidaan nähdä asettavan asevelvollisuuttaan suorittavat varusmiehet ja reserviläiset heikompaan asemaan kuin kriisinhallintaoperaatioissa palvelevat sotilas- ja siviilihenkilöt.

**Huomiot hallituksen esityksestä**

Esityksessä laiksi tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä säädettäisiin pykälissä 9 ja 10 lisäkorvauksesta pysyvästä haitasta sekä kuolemantapauksen johdosta maksettavasta lisäkorvauksesta. Samoja kirjauksia ei kuitenkaan löydy esityksestä asevelvollisten tapaturmien ja palvelussairauksien korvaamisesta. Varusmiespalvelus sekä kertausharjoitukset ovat fyysisesti raskaita ja vaarallisia tilanteita, joissa mahdollisuus pysyvään haittaan on läsnä samalla tavalla kuin kriisinhallintatehtävissäkin. Kuluneen vuoden aikana sattuneet valitettavat tapaturmat ovat myös karu todiste siitä, että myös varusmies- ja reserviläisharjoituksissa kuolemaan johtavan onnettomuuden mahdollisuus on todellinen. Varusmiesliitto ei näekään syytä, miksi sotilaita kohdeltaisiin eri tavalla riippuen siitä ovatko he suorittamassa lakisääteistä velvollisuuttaan vai osallistumassa kriisinhallintatehtävään. Pykälät pysyvästä haitasta tai kuolemantapauksen johdosta maksettavasta lisäkorvauksesta pitäisikin ottaa myös lakiin sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta.

Esityksessä laiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta pykälässä 3 käsitellään vahinkotapahtuman ja vamman välisen lääketieteellisen syy-yhteyden arviointia. Pykälässä mainitaan huomioon otettavan palveluksen aikaiset erityisolosuhteet, mutta näitä mainittuja erityisolosuhteita ei tarkenneta. Varusmiesliitto näkee, että näiden erityisolosuhteiden tarkempi määrittely laissa parantaisi varusmiehen tai reserviläisen tilannetta korvausta haettaessa.

Varusmiesliitto näkee, että edellä kuvatuilla muutoksilla esitys laista sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta sekä esitys sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä parantaisivat asevelvollisten ja kriisinhallintatehtävissä palvelevien asemaa tapaturmaisen loukkaantumisen tai sairastumisen kohdatessa ja korvausta haettaessa.